Őszi olvasópályázat

Balatonfüred 50 éve város, ennek tiszteletére egy izgalmas balatoni történetet ajánlunk a figyelmetekbe, amihez néhány feladat is társul.

Az olvasópályázat *alsó tagozatos* gyerekeknek készült.

Elküldhető email-ben, leadható személyesen a könyvtárban vagy a postaládába dobva.

Leadási határidő: **2021. november 26.**

A pályázó neve: ……

Iskola, osztály: ……

Elérhetőség (email, telefonszám): ……

1. *feladat*— Balatonfüredi nyaralójában írta egyik híres regényét, *Az arany embert is,* és az ő tollából származik a következő történet is. Nézz utána, ki ez a nagy magyar író! (7+ 6 pont)

……

Mikor született és mikor halt meg? ……

Sorolj fel három olyan regényt, amit ő írt! ……

……

Mi volt a foglalkozása feleségének, Laborfalvi Rózának? ……

Húzd alá, ami igaz az íróra!

A. Jó barátja volt Petőfi Sándor.

B. Gyakran repült át Afrikába nyaralni.

C. Három fia volt.

D. Szeretett kertészkedni, kedvencei a rózsák voltak.

E. Műveit laptopjába pötyögte be.

F. A párizsi világkiállítást is meglátogatta.

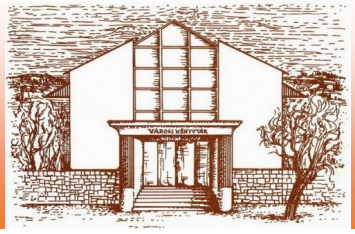

Lipták Gábor Városi Könyvtár
Balatonfüred,
Kossuth L. u. 35.
Telefon: 87/ 343—070
gyermekkonyvtar@varosikonyvtar.t-online.hu

50 éve város BALATONFÜRED

A rémhalász

Egy pénteki napon a délutáni gőzössel keltem át Siófokról Balaton-Füredre.
Péntek is volt, délután is volt, zivatar is volt. Egy magamban voltam utazó a födélzeten.
Erős északi szél fútt, mely fenékig felkeverte a Balatont; a mi ócska gőzösünk csak úgy táncolt a hullámokon, hol az egyik kerekével, hol a másikkal a levegőben kalimpálva; egy-egy vállalkozó természetű hullám még a tetőzetre is felcsapott; a fehér halászmadarak ott repkedtek körülöttünk nagy víjjongva.
Én az ilyen időt legjobban szeretem a hajó orráról nézni. Hogy ugatják meg a hullámok a tolakodó hajót, s az hogy rázza le őket a nyakáról fumigálva.
Mikor a hajó a tó közepe felé jár, kelet felé nézve úgy tetszik, mintha a tengert látnók magunk előtt: semmi part nem látszik. Az egész víz fehér a tajtékzó hullámkecskéktől.
Kívülem csak a kormányos volt a födélzeten, meg egy hajós-legény. De ezt inkább mondhatnám hajós-öregnek, mert csupa szürke volt a szakálla, s félig vak is volt. De hát jó volt ez a Kisfaludy gőzösre matróznak.
– Nézze csak, mondám a vén matróznak, nem lát ott a víz közepén valami fekete tárgyat? Arra Tihany felé. Azt mondta, hogy látja; pedig dehogy látta.
– Úgy néz ki, mintha valami csónak volna.
– Az ám. A bizony. Egy csónak.
– Kinek jut eszébe ilyen időben Istent kisérteni?
– Az nem lehet más, mint a «rémhalász».
Én kaptam rajta, hogy most egy népmondához jutok.
– Mi az a rémhalász?
– Azt csak mi ismerjük itt a Balatonvidéken. Valami kisértet, a ki épen ilyen viharban szokott halászni, arra van elkárhoztatva a más világon.
– Vajon mit véthetett ezen a világon?
– Hát annak az a históriája, hogy a Balatonon legnagyobb haszna van a gardahalászatnak. A gardahal úgy szokott jönni, mint egy tábor. A tihanyi hegy tetejéről messziről meglátják, mikor közelednek: csupa ezüst tőlük a víz hosszú sorban, akkor aztán minden halász csónakra kap, a strázsa a hegy ormáról a szűre lobogtatásával mutatja, hogy jobbra, vagy balra kerüljenek-e a garda elé, s ha jól közrekapják, minden bárkát megtöltenek vele.
– Ezt már tudom.
– Hát egyszer egy húsvét vasárnapján látták meg a gardahal közeledését a strázsák a hegytetőről, a mikor a népség épen a templomban volt istenitiszteleten. Épen a legünnepélyesebb pillanatban, a mikor a prior felemelte a szentséget, a ministrans csöngetett, minden ember térdre bocsátkozott s öklével a mellét verte, rohant be a templomba az őrt álló halász, elordítva magát: «jön a garda!» S erre a szóra egyszerre felkerekedett az egész népség; törte magát egymás hegyin-hátán keresztül, ki a templomajtón, le a csónakokhoz, gardát fogni; a papot ott hagyták magában az oltárnál. De meg is büntette őket az Isten ezért a megcsúfolásáért a szentségnek, mert olyan zivatart támasztott a Balatonon, hogy az volt a boldogabb, ki üres ladikkal visszakerülhetett a tihanyi révbe. Csak maga az a templombontó halász nem tért vissza. Azt a nagy igyekezete belevitte a garda-hínárba. A hegytetőről látták, hogyan hányta a merítő lapáttal a bárkájába a halakat, míg aztán a gardával együtt eltűnt az emberek szeme elől. De azóta is, mikor ilyen nagy zegernye idő van, sokszor előjön a rémhalász, s futja a vizeket; nem evez, nem kormányoz, csak a merítő lapáttal hányná kifelé, ha győzné, a sok halat a bárkájából. Bizonyosan az járja most a bolondját ottan Tihany körül, mert ott a hazája. Minden jó lélek dicsérje az Istent!
No, ez elég együgyű mese volt; hanem aztán kezdett érdekessé lenni, a mint a Tihany körül megpillantott fekete tárgy idő múlva közeledett a hajóhoz.
Csupa csoda volt az; a szél északról fútt, a csónak pedig délről közeledett: tehát szemközt a szélnek. Csak úgy ugrált egyik hullámgerincről a másikra által.
Én előkerestem a távcsövemet s szemügyre vettem a csónakot.
Láttam, hogy egyetlen emberalak van benne, aki egyre hajlong. Nem evez, nem kormányoz, csak a merítőlapáttal dolgozik.

És mégis sebesen közeledik a hajónkhoz. Úgy látszik, mintha egyenesen belénk akarna ütközni.

A mi gőzgéppel ellátott hajónk alig bír a hullámokkal, ez a kis bárka pedig csak úgy játszik velük.

Már olyan közel ért hozzánk, hogy puszta szemmel is ki lehetett venni a benne ülő ember arczát. Sohasem felejtem el. Fedetlen fővel volt: a haját, szakállát kétfelé lobogtatta a szél. Mind a haja, mind a szakálla az egyik oldalán fekete volt, a másikon ősz. Az arca sápadt és mozdulatlan, a szája nyitva, a szemei véresek és merevek. Alig volt már tőlünk két hajóhosszára. És még mindig a hajónk oldalának tartott. A kormányos kiabált rá, a hajós-legény verte a csengettyűt, a lármára előkerült kapitány nagy füttyöket adott a gőzgéppel: a rémhalász se látott, se hallott, csak repült nyílsebesen a hajónknak. Mikor aztán csaknem odaért, akkor egyszerre egy hal gyorsaságával félresiklott s egy ideig párhuzamosan versenyt futott a gőzhajónkkal. És a csónak, melyet se vitorla, se evező nem hajtott, megelőzte a gőzhajót, eléje került, s egy gyors kanyarodással átcsapott előtte. A benne ülő rémalak akkor sem nézett felénk. Olyan volt a tekintete, mint egy halotté.

Alig ötven lépésnyi közelből láttam ezt a csodatüneményt, pedig én mind az öt érzékem teljes birtokában voltam: ébren; nem álmodtam. Néztem, amint a kísértetes alak még a vakmerő kanyarodónál sem nyúlt a kormánylapáthoz, hanem gyorsan hányta ki a merítő szákkal a csónakjából talán azt a gardát?

És azután még sokáig elnéztem, hogyan iramodik a sirály sebességével Siófok felé, míg végre a zápor eltakarta elölem a csónakot rémalakjával együtt.

Mi volt ez a tünemény? Hát még sem mese a mese? Hát csakugyan vannak a nap alatt természetfölötti csodák?

A kapitány a füle tövét vakarta.

– Barátom, ezt el ne mondjuk Füreden senkinek, mert ha híre futamodik, senki sem mer a gőzhajónkra felülni többet.

Megígértem s meg is álltam, hogy nem beszélek senkinek a látott rém felől. Bosszantott, hogy láttam valamit, a mit el kell hinnem a két szememnek, de az eszemmel nem tudom utolérni, hogy mi volt.

Másnap gyönyörű derült idő lett a nagy zivatar után. A füredi sétány tele volt sétáló néppel. Olyankor, mikor a déli gőzhajó megérkeztét várják, az egész fürdővilág a parton van.

A gőzhajó új vendégsereget hozott; akiket partraszálltuknál ismerősök, bérszolgák, hivatalos személyek fogadnak. De nevezetesebb volt minden uraságnál az a négy ember, aki egyszerre jött ki a hídon, két hosszú rúdon egy fejénél, farkánál fogva felakasztott óriási szörnyet cipelve. Az egy rengeteg nagy harcsa volt.

A két elöl jövő halász közül az egyikben ráismertem az én tegnap látott rémhalászomra. Ez a félben fehér, félben fekete haj, ez a sápadt arc, ezek a vértől átfutott szemek: a tegnapi rém.

– Ugyan édes atyámfia - szólítám meg,- nem ön volt az, a ki tegnap délután a kis bárkáján versenyt futtatott a mi gőzhajónkkal?

– De biz, én voltam. Ugye, milyen jó masinám volt? Olyan nincs a gőzhajónak. Itt hozzuk a vállunkon, ni.

Akkor aztán útközben elmesélte, hogy ő boglári halász: tegnap délben egy óriási harcsát lepett meg, a mint a Balaton fenekén sütkérezett, s belehajította a szigonyát. A roppant állat aztán a szigonytartó kötelet maga után rántva, ennélfogva a halászbárkát is magával ragadta, benyargalt vele a Balaton közepébe s elkezdett vágtatni vihar ellenében a hozzákötött csónakkal, a halásznak csak azzal volt dolga, hogy a ladikjába csapkodó hullámot egyre kilapátolja. Kormányra, evezőre gondolnia sem lehetett, mert a megszigonyozott óriási állat arra vitte a csónakot, a merre neki tetszett, szemközt a viharral és ellenkező hullámokkal. Az útban talált gőzhajótól aztán megrettent a sebzett vízi szörny, s félrecsapott előle, míg végre a siófoki homokzátonyon megfeneklett s ott azután az összecsődült halászok doronggal agyonverték.

A halászcsónak a hat tengerész-mérföldnyi utat Boglártól Siófokig két óra alatt tette meg. A harcsa négy mázsát nyomott, mikor megmérték.

A rémhalász kapott a zsákmányért százhúsz forintot, s amellett csinált egy olyan vízi versenycsónakázást, amit aligha produkál utána valaki.

Olvasd el a Rémhalász történetét, aztán oldd meg a feladatokat!

2. *Igaz vagy hamis? Írj a vonalra I vagy H betűt. (5)*

A. A Kisfaludy egy ócska gőzös volt. ____

B. A hajón nem sokan utaztak, csak öt-hat turista. ____

C. Egy csónak erős iramban közeledett a Kisfaludy felé. ____

D. A hajó kapitánya mindenkinek elmesélte, milyen különös csónakost láttak. _____

E. Másnap újabb zivataros nap következett. ____

3. Ki mondta kinek? (6)

A. – Úgy néz ki, mintha valami csónak volna. - …….

B. - Ezt el ne mondjuk Füreden senkinek! - ……

C. – Ugyan édes atyámfia, ... - …….

4. Az író többféleképpen említi a történet során a különös esetet. Sorold fel, milyen elnevezéseket használ! (4)

…….

5. Kiderült, hogy végül ki is volt a rémhalász. Írd le, mit tudtunk meg róla! (5)

……

……

6. Az öreg matróz azt mondta, „egyszer egy húsvét vasárnapján látták meg a gardahal közeledését „. Jókai erre azt írja: elég együgyű mese, mert a gardák vonulása nem tavaszra tehető. Nézz utána, mikorra! (Ebben az időszakban tartják a Tihanyi Gardafesztivált.) (1)

……

7. Az elbeszélést bizony már elég régen írta az író. Vannak benne olyan szavak, amiket ma már ritkán használunk. Párosítsd össze a régi kifejezéseket a most használtakkal! (7)

A - ___ B - ___ C - ___ D - ___ E - ___ F - ___ G - ___

A. kívülem	E. látnók	1. látnánk	5. apát. Egyházi elöljáró
B. fútt	F. zegernye idő	2. fújt	6. semmibe vesz, lenéz, alábecsül
C. szűre	G. fumigál	3. suba, kabátféle	7. rajtam kívül
D. prior		4. zivataros, esős hideg	

8. Olvasd el az alábbi szöveget és találd ki, melyik halra vonatkozik a leírás! (1+2+2)…….

Teste a többi hazai halunktól meglehetősen különbözik. Feje nagy, hát-hasi irányban erősen lapított. Száján a felső ajakon, a szájszeglet közelében 2 hosszú, alul 4 rövidebb bajuszszálat találunk. Szélesre nyíló szájában felül és alul rendkívül sok apró, kissé visszahajló, tűhegyes ránőtt fog helyezkedik el. Szemei kicsik, mégis a tapasztalatok szerint jól lát velük. Törzse rövid, hengeres, izmos farka hosszú és teste pikkelytelen. Színe alkalmazkodik a fenékhez, többnyire fekete, szürke, agyagos áradáskor akár sárga is lehet .

A történetben mekkora volt a hal és mennyit ért? …….

.Az elbeszélésben két halfajtával találkozunk

Melyik lehet az A és melyik a B?

A:……

B:……